

08.11.2021

Asia/9

§ 804

V 24.11.2021, Valtuutettu Pentti Arajärven aloite koskien joukkoliikenteen kehittämistä maksuttomaksi

HEL 2021-006117 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Kanto, hankepäällikkö, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pentti Arajärvi ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteen, että Helsingin kaupunginhallitus:

- selvittää maksuttomaan joukkoliikenteeseen siirtymisen vaikutukset taloudellisesti, sosiaalisesti ja tulonjaon kannalta,
- selvittää erikseen 65 vuotta täyttäneiden ja alaikäisten maksuttoman joukkoliikenteen merkityksen ja vaikutukset,
- käynnistää muiden HSL-kuntien kanssa tarvittavat selvitykset ja neuvottelut aloitteen toteuttamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että tutkimusten mukaan maksuton joukkoliikenne voi alussa tuottaa sellaisia hyötyjä, joilla sitä usein perustellaan. Joukkoliikenteen käyttö lisääntyy, jolloin sen tarjontaa lisätään kysyntää

vastaavasti. Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus kasvaa, ja henkilöautomatkat sekä liikenteen päästöt ja energiankulutus vähenevät.

Pidemmällä aikavälillä maksuttoman joukkoliikenteen arvioidaan kuitenkin johtavan yhteyskuntataloudellisesti epäedulliseen kehitykseen, sillä liikkumisen hinnan aleneminen houkuttelee muuttamaan kauemmas palveluista. Yhdyskuntarakenteen hajautumisen arvioidaan lisäävän autonkäyttötarvetta ja auton omistusta. Siirtymä joukkoliikenteen käyttöön tulisi pääsääntöisesti lyhyistä jalan tai polkupyörällä kuljetuista matkoista, jotka olisivat energiatalouden ja terveysvaikutusten kannalta suotuisia liikkumismuotoja.

Tutkimusten mukaan joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvatetaan tehokkaimmin parantamalla palvelutasoa. Matkustaja arvioi joukkoliikenteen palvelutasoa ja kilpailukykyä kokonaisuutena, johon vaikuttavat useat eri tekijät, kuten aikataulujen ja reittien sopivuus, matkaketjun sujuvuus, pysäkkien ja terminaalien laatu, matkalippujen hankinnan helppous ja hinnat, matkustajainformaatio kokonaisuudessaan, kaluston siisteys ja kunto, mukavuus ja turvallisuus, liikennehenkilökunnan toiminta, terminaalit ja vaihtopaikat sekä liityntäpysäköintijärjestelyt. Hinnan merkitys autoilijalle on kulkutavan valinnassa pieni.

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunnossa todetun mukaisesti maksuttoman joukkoliikenteen mahdollisuuksia selvitettiin Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) toimesta vuonna 2008. Vaikka maankäyttö ja liikennejärjestelmä ovat muuttuneet vuodesta 2008, selvityksen johtopäätökset ovat edelleen relevantteja. Selvitys on asian liitteenä. Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että lisäselvitysten tekeminen maksuttomasta joukkoliikenteestä tai alennusryhmien laajentamisesta ei ole tarpeellista.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Päätökset lippulajeista ja lippujen hinnoista kuuluvat HSL:n toimivaltaan.

HSL:n lausunnon mukaan maksuttomana joukkoliikenteen kysynnän kasvu aiheuttaisi arviolta 127 milj. euron lisäkustannuksen, jos palvelutasoa ei heikennettäisi. Tämän johdosta HSL-kuntayhtymän jäsenkuntien tulisi lisätä joukkoliikenteeseen kohdennettua tukea siten, että se kattaa maksuttomuudesta aiheutuvat lipputulomenetykset sekä kasva-neesta kysynnästä aiheutuvan liikenteen lisäyksen kustannukset.

HSL:n lausunnon mukaan maksuttomuus aiheuttaisi alaikäisten osalta n. 20 milj. euron ja 65 vuotta täyttäneiden osalta alustavan arvion mukaan n. 23 milj. euron lipputulomenetyksen vuoden 2021 ennusteesta

08.11.2021

Asia/9

laskettuna. Yhteensä menetys olisi n. 43 milj. euroa. Koronapandemian väistyessä ja lipputulokertymän elpyessä, sekä väestön edelleen ikään-tyessä menetykset tulisivat kasvamaan vuosittain. Pandemiaa edeltävään lipputulokertymään suhteutettuna menetykset olisivat n. 71 milj. euroa.

Kaupunginhallitus toteaa, että joukkoliikenteen kehittäminen maksutomaksi ei ole pitkällä tähtäimellä yhteiskuntataloudellisesti tarkoituk-
senmukaista.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan, liikenneliikelaitok-
sen johtokunnan sekä HSL:n lausunnot. HSL:n lausunto on liitteenä.
Aloitevastaus on annettujen lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus
esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-
tanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Kanto, hankepäällikkö, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.10.2021 § 540

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 23.09.2021 § 144